

Beslut om licensjakt efter björn i Västernorrlands län 2018

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen Västernorrland beslutar om licensjakt efter högst 40 björnar i Västernorrlands län.

Jakten får bedrivas från och med den 21 augusti till och med den 15 oktober eller vid tidigare tidpunkt då jakten avlyses. Under dygnet får jakt ske från och med en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av registrerad åtel.

Detta beslut gäller omedelbart även om det överklagas.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet.

Villkor

1. Jakten omfattar högst 40 björnar som får fällas i Västernorrlands län. Länet är indelat i två jaktområden:
Område 1: Ånge, Sundsvall, Timrå, Härnösand samt Kramfors kommuner.
Område 2: Örnsköldsvik och Sollefteå kommun.
Högst 25 tilldelade djur får fällas i område 2 under **perioden 21 augusti- 15 september**. Efter den 15 september utgör hela länet ett jaktområde för eventuellt kvarvarande björnar på tilldelningen.
2. Björn får jagas oberoende av kön och ålder. Björnhona som åtföljs av ungar samt de ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder) får inte fällas. Länsstyrelsen rekommenderar jägarna att inte skjuta ensamma årsungar.
3. Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av åtel. Hur åteljakt får genomföras regleras i detalj, se länkhänvisning till villkor, bilaga 2 till detta beslut.
Åtel ska anmälas av åtelansvarig till länsstyrelsen. Anmälan ska göras skriftligt med vanlig post (Länsstyrelsen Västernorrland, 871 86, Härnösand) eller med epost (vasternorrland@lansstyrelsen.se). Anmälan ska ha inkommit till länsstyrelsen i god tid innan åtling påbörjas på platsen, dock **senast den 30 juni**.
För anmälan använd blankett "Anmälan om anläggning av åtel för jakt på björn". Se länkhänvisning till blankett, bilaga 2.
4. Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter björn på det område där denne har jakträtt. Dock under förutsättning att jakträtten även omfattar jakt på björn.
5. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.
6. Var och en som jagar björn ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där björnjakt bedrivs.

7. Högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma björn får användas samtidigt. Länsstyrelsen rekommenderar att hundarna inte byts ut under jakt på en och samma björn under en och samma dag samt att hund som används vid jakten inte har ett arbetssätt som syftar till att hålla björnen i rörelse kontinuerligt. Björnar är inte uthålliga för stress under längre tid och kan bland annat bli överhettade. Mer information finns i bestämmelserna: 5 § Föreskrifter om ändring i naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd, (NFS 2010:7), samt för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn, (NFS 2014:3).

8. Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs samt hålla jaktdeltagarna informerade. Den som faller en björn sedan jakten är avslutad kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad. Björnar som fälls efter avlysning tillfaller alltid staten och omhändertas av länsstyrelsen.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Länsstyrelsen rekommenderar att jaktledaren bör försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad för att spåra björn ska kunna finnas på skottplatsen inom högst fyra timmar från påskjutningen.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon ärligen före jakten bör ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter björn. Länsstyrelsen rekommenderar jaktdeltagare att avlägga skjutprovet "Björnpasset".

9. Fälld eller påskjuten björn ska anmälas av skytten till länsstyrelsen **utan dröjsmål och senast inom en timme**. Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: *skott har avlossats mot och med avsikt att fälla björn och det har inte konstaterats att björnen har fällts*.

Anmälan ska ske på telefonnummer 070-352 00 37, (länsstyrelsen). Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten.
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare.
3. När björnen har fällts eller påskjutits (datum och klockslag).
4. Var björnen fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000).
5. Djurets kön och ålder (om det är möjligt att fastställa). Länsstyrelsen informerar anmälaren om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktning.

11. Den som påskjutit björn ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att platsundersökning genomförs för att undersöka om björnen är skadad eller inte.

Den som påskjutit björn ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att björnen är oskadd. Eftersök ska genomföras till dess:

- a) djuret påträffas dött,

- b) djuret påträffas skadat och avlivats,
- c) kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats, eller
- d) djuret kan inte anträffas.

Jaktledaren ska till länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning eller eftersök genomförts.

Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit björnen genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett "Påskjuten björn – platsundersökning och eftersök (Se länkhänvisning till fältblanketter bilaga 2).

Länsstyrelsen beslutar om den påskjutna björnen ska avräknas eller inte. Påskjuten björn avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontroll att djuret är oskadat.

12. Av länsstyrelsen förordnade besiktningsmän besiktar samtliga fällda djur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett Registrering av fälld/död björn och blankett Besiktning, provtagning och märkning av fälld/död björn. (Se länkhänvisning till blanketter, bilaga 2).

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för länsstyrelsens besiktningsman. Länsstyrelsen rekommenderar, för att underlätta besiktningsmannens arbete, att skytten sätter in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelhet inträder.

Besiktningsmannen tar prover som tillfaller staten. Proverna sänds genom besiktningsmannens försorg till SVA. (Se länkhänvisning till blankett för provtagning, bilaga 2)

Om fälld björn har sändarhalsband, implantat eller annan teknisk utrustning ska utrustningen överlämnas till länsstyrelsens besiktningsman. Utrustningen tillhör skandinaviska björnforskningsprojektet. Björnskinnet märks direkt vid besiktning av besiktningsmannen med s.k. transponder (mikrochip), som bevis på att björnen fällts lagligt, varvid blankett Besiktning, provtagning och märkning av fälld/död björn används. (Se länkhänvisning till blanketter, bilaga 2). Kraniet ska märkas inom sex månader av kraniets ägare med mikrochip och enligt instruktioner som erhålles vid besiktningen. Ansvarig för att märkning sker är björnens ägare.

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa kroppen eller lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela björnen eller värdet av densamma staten. Björn alternativt delar av björn som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

13. Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats, att samtliga prover insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller övriga delar av björnen jakträttshavaren. Fälld björn ska tillvaratas. Jakträttshavaren får dock överläta en fälld björn till annan person eller överlämna den till polisen.

Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelser finns i 43-44 §§ samma lag.

Upplysningar

Påskjuten björn ska avräknas såvida inte kulan från det avlossade skottet anträffats på en plats som utesluter att björnen skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att björnen inte skadats.

Fälls björnar med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt efter björn är tillåten, kommer dessa djur inte att avräknas från licenstilldelningen.

Länsstyrelsen ska avlysa jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länets respektive delområden eller när jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen, länsstyrelsens webbsida samt via ett pressmeddelande.

Halvautomatiska vapen får med stöd av detta beslut laddas med högst sex patroner, en patron i loppet samt fem patroner i ett magasin som är spärrat för fem patroner.

Aktuell information om återstående tilldelning

Länsstyrelsen tillhandahåller en telefonsvarare med aktuell information om hur många djur som fällts och vad som återstår av tilldelningen. Denna telefonsvarare nås via telefonnummer **0611-34 91 53**. Informationen uppdateras minst en gång per dygn.

Övrig information om pågående björnjakt finns tillgänglig på SVA:s webbsida www.sva.se

Försäljning av kött, skinn m.m.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av björnskin, björnkött eller andra delar av björn samt kommersiell förevisning av björn är förbjuden enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För björnar skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverkets¹ CITES-intyg² om undantag från förbudet inhämtas från Länsstyrelsens besiktningsman. Björnens ägare kan då sälja hela eller delar av björnen vid ett tillfälle och till en mottagare. För ytterligare försäljning av delar av björnen krävs nytt/nya CITES-intyg från Jordbruksverket. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av björn eller produkter av björn till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd³ från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Beträffande slakt- och kötthantering samt viltslakterier hänvisas till Livsmedelsverket (telefon 018-17 55 00) och hemsida www.slv.se/sv/grupp2/Livsmedelsforetag/Primarproduktion/Jakt/

Juridiska förutsättningar för licensjakt samt tillämpliga bestämmelser

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 23 c, 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätt att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i det Norra rovdjursförvaltningsområdet (dnr NV-02617-18 den 4 april 2018). I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/743/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv, och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn. Dessutom beaktas Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3 om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt på björn.

Med stöd av förordningen om ändring i jaktförordningen (1987:905) 15 a § (SFS 2018:639), beslutar länsstyrelsen om undantag från förbudet enligt 10 § andra stycket att använda halvautomatiska vapen med magasinkapacitet som överstiger två patroner. Det innebär att halvautomatiska vapen får laddas med högst sex patroner, en patron i loppet samt fem patroner i ett magasin som är spärrat för fem patroner.

Enligt förarbetena till svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur.

Regeringen anför vidare (prop.2008/09:210) att björnstammen har gynnsam bevarandestatus och att den normala jaktformen därför bör vara licensjakt. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurens påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

Vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av lag. När vilt är fredat gäller fredningen också dess ägg och bon (3 § jaktlagen).

Av 27 § jaktlagen framgår att jakt ska bedrivas så att vilt inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.

Länsstyrelsen påminner om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande och om vad som sägs i 31 § samma lag om användning av motordrivna fortskaffningsmedel.

Den som vid tillåten jakt har fällt eller påskjutit björn ska anmäla detta till länsstyrelsen utan dröjsmål och senast samma dag (5 b § jaktförordningen).

Björn får jagas bara under tiden från och med en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång (9 § 2 jaktförordningen).

Av 9 b § jaktförordningen framgår att av ett beslut som fattats med stöd av 23 c § ska följande framgå:

1. vilken art som berörs och antalet djur som får fällas,
2. vilka medel och metoder som får användas,
3. vilken tid och vilket område som avses,

4. de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador eller olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd, och
5. den kontroll som kommer att ske.

Vid jakt efter björn ska en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen (17 § 2 stycket jaktförordningen jämförd med 5 § och 7 § 5 p NFS 2014:3).

Bilaga 5 till jaktförordningen innehåller en lista över de medel och metoder som är förbjudna för fångst och dödande.

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om eller i det enskilda fallet besluta om hur man ska förfara med dödade djur (24 d § jaktförordningen).

Av 59 § jaktförordningen framgår att länsstyrelsen får förordna att dess beslut ska gälla utan hinder av att det har överklagats.

Med åtel avses material som iordningställts eller placerats i syfte att locka till sig vilt. Vilt som dött av annan orsak än jakt och ligger kvar på den plats där det fallit är inte att betrakta som åtel (2 § NFS 2014:3).

1 CITES-intyget är förenat med en avgift om 350 kronor som Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, telefon 036-15 50 00, fax 036-19 05 46 debiterar.

2 Jordbruksverkets ansökningsblankett SJV E9.21

3 Jordbruksverkets ansökningsblankett SJV E9.22

Skälen för länsstyrelsens beslut

Bakgrund

Björnstammens utveckling i Västernorrlands län har tidigare bedöms vara tämligen konstant enligt björnobsinventeringen som genomförs årligen i samband med älgjaktens första vecka. I vart fall om man ser utvecklingen från 2004 fram till 2014. De senaste årens avskjutningsnivåer har också legat på en jämn nivå med ett 20-tal björnar i tilldelning och björnforskningens beräknade tillväxt på ca 10 % har varit som utgångspunkt i förvaltningen. Under 2015 och 2016 kan man se ett trendbrott i björnobsen. Björnstammen ser ut att ha ökat kraftigt de senaste åren, vilket också resultatet från den senaste spillningsinventeringen visar. Under 2017 kan man eventuellt skönja ett trendbrott i stammen då björnobsen visar en svag negativ trend. Det är dock för tidigt att dra för stora slutsatser av det då det behövs några års mätningar för att kunna se en riktigt trend i björnstammens utveckling.

Viltförvaltningsdelegationen har den 26 september 2014 beslutat att länets direkta förvaltningsmål är att uthålligt och på lång sikt hålla 20 årliga föryngringar, vilket motsvarar cirka 200 björnar. Enligt det beslutade förvaltningsintervallet bör inte stammen understiga 180 björnar och inte överstiga 220 björnar. Naturvårdsverket har den 30 oktober 2014 fastställt de regionala miniminivåerna. För Västernorrlands län är miniminivån satt till 10 föryngringar, vilket motsvarar ca 100 björnar. Resultat från björnspillningsinventeringen 2015 visade då att länet hade en björnstam på ca 350-360 individer, vilket är långt över den målsättning som tidigare beslutats. Länsstyrelsens nuvarande strategi är att med en nära fördubblad tilldelning än tidigare år begränsa björnstammens tillväxt så ökningen stoppas.

Länsstyrelsen har också genom sin förvaltning ambitionen att bibehålla en fortsatt hög acceptans för björn. Skadorna i länet orsakade av björn varierar från år till år. Med en tät

björnstam ökar också risken för skador och negativa socioekonomiska konsekvenser. Detta med erfarenheter från områden med tätare björnstammar.

Länsstyrelsen gör bedömningen att licensjakt efter björn kan medges för att det inte finns någon annan lämplig lösning för att reglera björnstammen. Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter genom det årliga uttaget att björnstammen med god marginal förblir en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde.

Gynnsam bevarandestatus

Antalet björnar i Sverige har beräknats till ca 2800 djur hösten 2013. Antalet i norra rovdjursförvaltningsområdet uppskattas idag till ca 2000 björnar. Licensjakt efter björn bedrivs i samtliga län med fast förekomst av arten. Syftet är i samtliga län att nå de långsiktiga förvaltningsmålen som är satta och som bland annat syftar till att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för arten. Licensjaktbesluten tar i sin tilldelning även hänsyn till de skyddsjakter på björn som genomförs.

När det gäller Västernorrlands licensjakt på 40 djur så utgör dessa ca 11-12 % av stammens uppskattade storlek i länet. Uttaget ligger därmed på en nivå som får betraktas som långsiktigt uthållig och i överensstämmelse med målsättningen att bibehålla björnstammens gynnsamma bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde i Sverige.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter björn är en väsentlig del av förvaltningen av björnstammen och har under en följd av år haft en strategi för björnstammens expansion. Stammen har ökat till nivåer långt över det som beskrivs i länets förvaltningsplan för björn, 180-220 björnar. Björnstammen har under drygt 10 år nästan fördubblats och beräknades efter spillningsinventeringen 2015 bestå av 350-360 individer. Nuvarande strategi är att begränsa björnstammens tillväxt så ökningen stoppas.

Vid en sammatagen bedömning finner länsstyrelsen att licensjakt på björn kan tillåtas då det inte finns någon annan lämplig lösning för att reglera björnstammen på länsnivå. Länsstyrelsen bedömer också att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus av artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, varken i länet eller i landet som helhet. Jakten är också lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och sker selektivt genom områdesindelning samt under strängt kontrollerade former.

Länsstyrelsen har som regional myndighet en lång rad kompetensområden, vilket innebär att Länsstyrelsen besitter omfattande dataunderlag och kunskap om lokala förhållanden och förutsättningar som ingen annan instans har på samma samlade sätt. Länsstyrelsen är därigenom väl lämpad att göra bedömningar och avvägningar, bland annat när det gäller olika åtgärdsinsatser avseende förvaltning av rovdjur.

Det är viktigt att känna till att det i ett licensjakts beslut inte är möjligt att i alla avseenden förmedla all den kunskap som ligger bakom de bedömningar som görs. I dessa kan det ingå dataunderlag eller lokal kunskap som inte framkommer i texten. Bedömningarna är gjorda med bred förankring i länet och av länsstyrelsens samlade expertis. Länkar till mer underlag för länsstyrelsens licensjaktbeslut på björn 2018 återfinns i bilaga 2 till detta beslut.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Luleå, se bilaga 1.

Beslutet ska delges genom så kallad kungörelsedelgivning.

Ärendet har föredragits på viltförvaltningsdelegationens sammanträde den 31 maj.

Beslutet har fattats av landshövding Berit Högman med viltförförvaltare Lars Wiklund som föredragande. I den slutliga handläggningen av detta ärende har även jakthandläggare Karin Saltin och rovdjurskonsulent Gunnar Ledström deltagit.

Bilagor:

Bilaga 1. Hur man överklagar

Bilaga 2. Hänvisning till länkar för:

- Fältblanketter B1-B4
- Anmälan om anläggning av åtel samt villkor för åteljakt
- Lathund för björnjägare
- Underlag för länsstyrelsens licensjaktbeslut på björn 2018
- Spillningsinventering av björn i Jämtlands och Västernorrlands län 2015
(Rapport från Viltskadecenter, SLU 2017-5)

Sändlista (via e-post):

Naturvårdsverket
Jordbruksverket
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)
Polismyndigheten Region Nord
Skandinaviska Björnprojektet
Länets Viltförvaltningsdelegation

Bilaga 1

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Var ska beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Luleå.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till länsstyrelsen. Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Luleå.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknad.

I skrivelsen ska Ni ange:

- Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,
- vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer,
- hur Ni anser att länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga 2

Länkhänvisning

Blankett B1 – [Registrering av fälld/död björn](#)

Blankett B2 – [Besiktnings, provtagning och märkning av fälld björn/död björn](#)

Blankett B3 – [Påskjuten björn – platsundersökning och eftersök](#)

Blankett B4 - [Dokumentation av åteljakt på björn 2018](#)

[Villkor och blankett för anmälan om anläggning av åtel för jakt på björn 2018](#)

[Lathund för björnjägare](#)

[Underlag för länsstyrelsens licensjaktbeslut på björn 2018](#)

[Spillningsinventering av björn i Jämtlands och Västernorrlands län 2015](#)

(Rapport från Viltskadecenter, SLU 2017-5)